

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวทางการเรียนรู้แบบผสมผสาน
เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของผู้นำชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
The Development of a Training Program Based on Blended Learning
for Enhancing OTOP Community Tourism Innovation Leader's
Competency on Using Information and Communication Technology

นภวรรณ ขาติมนตรี¹/ ญาณิศา ศรีบุญเรือง²/ พัชรา ปราชญ์เวย์³

Noppawan Chatmontree/ Yanisa Sriboonruang/ Patchara Pratwet

¹ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

Computer Education Program, Faculty of Education, Sisaket Rajabhat University

² สาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

Accounting Program, Faculty of Business Administration and Accounting, Sisaket Rajabhat University

³ สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

Thai Language Program, Faculty of Education, Sisaket Rajabhat University

Received: May 3, 2022

Revised: August 3, 2022

Accepted: August 19, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวทางการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของผู้นำชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ด้านการใช้ ICT 2) ศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น 3) เปรียบเทียบสมรรถนะของผู้นำชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ด้านการใช้ ICT ระหว่างก่อนฝึกอบรม

และหลังการฝึกอบรม 4) ศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้นำชุมชนและสมาชิกของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 22 ชุมชน จาก 22 อำเภอ ชุมชนละ 10 คน รวมทั้งสิ้น 220 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบสอบถามสมรรถนะที่จำเป็นและความต้องการฝึกอบรมด้านการใช้ ICT ของผู้นำชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี 2) แบบประเมินคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรม 3) หลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้นำชุมชน OTOP นวัตวิถี ด้านการใช้ ICT 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีประสิทธิผล และสถิติการวิเคราะห์ค่าที่

ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนามีคุณภาพในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D.= 0.46) 2) หลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนามีดัชนีประสิทธิผลที่ 0.6948 3) สมรรถนะด้านการใช้ ICT ของผู้นำชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D.= 0.80)

คำสำคัญ: หลักสูตรฝึกอบรม, การเรียนรู้แบบผสมผสาน, สมรรถนะผู้นำชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี, เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

Abstract

The objectives of the research were 1) to develop training program based on blended learning for enhancing OTOP community tourism innovation leader's competency on using ICT, 2) to study the efficiency of the developed training program, 3) to compare the potential of the community leaders under study by using ICT

during and after the training, and 4) to investigate satisfaction of those participating in the training course. The samples used in the research were a total of 220 persons, that is, 10 leaders and members from 22 OTOP tourism communities. They were specifically randomized by purposive sampling.

The research instruments used in the research were 1) a questionnaire on necessary potential and required training on ICT of the OTOP tourism community leaders, 2) an evaluation form on the training program, 3) a training program based on blended learning for enhancing OTOP community tourism innovation leader's competency on using ICT, and 4) a questionnaire on the satisfaction of the participants in the program. Statistics used in the research were frequency, percentage, mean, standard deviation, efficiency index and T-test.

The research findings were as follows. 1) The quality of the developed training program was overall at a high level ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.46). 2) The effectiveness index of the developed training program was at 0.6948. 3) The potential of OTOP community tourism innovation leaders after the training were higher than before with a statistical significance at .05. 4) The participants in the training program had a satisfaction in the training course at a high level ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.80).

Keywords: Training Program, Blended Learning, Potential of OTOP Community Tourism Innovation Leaders, Information and Communication Technology: ICT

บทนำ

ประเทศไทยได้รับการยกย่องจากคนทั่วโลกว่าเป็นหนึ่งในจุดหมายปลายทางของแหล่งท่องเที่ยวที่อยากมาสัมผัส ส่งผลให้ภาพรวมสถานการณ์ท่องเที่ยวภายในประเทศไทยที่มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง เห็นได้จากรายได้จากการท่องเที่ยวในประเทศไทย

ณ เดือนเมษายน 2561 ขยายตัวจากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมาร้อยละ 16.07 โดยรายได้ของนักท่องเที่ยวต่างประเทศขยายตัวร้อยละ 17.55 และรายได้ของนักท่องเที่ยวไทยขยายตัว ร้อยละ 12.21 (ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจ ธุรกิจและเศรษฐกิจฐานราก ธนาคารออมสิน, 2561) สิ่งนี้บ่งชี้ว่าการท่องเที่ยวเป็น “สินค้า” ที่สร้างรายได้ให้ประเทศไทยมากที่สุด กรมการพัฒนาชุมชนได้จัดทำโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีเพื่อรองรับนโยบายรัฐบาลในการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานราก ด้วยกระบวนการเตรียมความพร้อมชุมชนสร้างความน่าสนใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมและท่องเที่ยวในชุมชนและการพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ OTOP ให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพ เพื่อสร้างรายได้ให้กระจายอยู่กับประชาชนในชุมชนบนพื้นฐานเสน่ห์ ภูมิปัญญา วัฒนธรรม ความคิดสร้างสรรค์ที่ดัดแปลงให้เกิดมูลค่าเพิ่ม หากแต่สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่เกิดขึ้นปลายปี 2562 ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันร้อยละ 38.01 จากรายงานข้อมูลเบื้องต้นของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2563) พบว่า มีนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยในไตรมาส 1/2563 จำนวน 6.69 ล้านคน ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันของปี 2562 ที่มีจำนวน 10.79 ล้านคน ลดลงร้อยละ 38.01 และจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยในช่วงไตรมาส 1/2563 มีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศลดลงร้อยละ 30.77 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันในปีที่ผ่านมา ส่งผลให้ประเทศมีรายได้การท่องเที่ยวจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในไตรมาส 1/2563 ลดลง 8,999.71 ล้านบาท (รายได้การท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจากนักท่องเที่ยวชาวไทย ไตรมาส 4/2562 จำนวน 26,600.58 ล้านบาท ไตรมาส 1/2563 จำนวน 17,600.87 ล้านบาท)

จากข้อมูลการวิจัยพฤติกรรมผู้บริโภคทั่วโลกในปี 2559 โดยการสำรวจพฤติกรรมในการซื้อของออนไลน์ของผู้บริโภคมากกว่า 2.8 หมื่นคน ใน 32 ประเทศ รวมถึงกลุ่มผู้บริโภคในประเทศไทยจำนวน 800 คน พบว่า ยอดการใช้จ่ายออนไลน์ของคนไทยในปี 2559 อยู่ที่ 3.25 แสนล้านบาท เติบโตขึ้นร้อยละ 19 จากปี 2558 โดยคนไทยที่ซื้อ

สินค้าผ่านระบบออนไลน์มีสูงถึงเกือบ 8 ล้านคน (ครองขวัญ รอดหมวน, 2561) พฤติกรรมของผู้บริโภคในปัจจุบันปรับเปลี่ยนวิธีการซื้อสินค้าเป็นแบบออนไลน์มากยิ่งขึ้น และนิยมใช้โซเชียลมีเดียค้นหาสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่ต้องการ (The Bangkok Insight Editorial Team, 2563) โดยจะพิจารณาคุณสมบัติและตกลงใจเพื่อซื้อสินค้าจากการดูข้อมูลผ่านโซเชียลมีเดียหรือจากข้อมูลออนไลน์ ผู้ประกอบการธุรกิจต่าง ๆ จึงต้องวางแผนการตลาดโดยนำเอาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และการสื่อสารเข้ามาช่วยเสริมการดำเนินงานของธุรกิจ โดยไม่เว้นธุรกิจประเภทใด ดังนั้นองค์ประกอบที่สำคัญคือประชาชนในยุคดิจิทัล จำเป็นต้องนำประโยชน์ของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ผลผลิต และสร้างรายได้ให้กับชุมชน เพื่อขยายความเข้มแข็งของเศรษฐกิจระดับชุมชนให้มากขึ้น

ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ที่ประสบความสำเร็จส่วนใหญ่มักจะได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชนที่ร่วมกันคิดและร่วมกันพัฒนา และยังต้องมีผู้นำที่เข้มแข็งมีความรู้ความสามารถในการนำพาชุมชนไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งผู้นำในศตวรรษที่ 21 นี้ ต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล และมองเห็นโอกาสในการแข่งขันโดยใช้ประโยชน์จากเครือข่ายสังคมออนไลน์ หากผู้นำมีสมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หรือ ICT แล้ว ผู้นำจะมีแนวทางในการส่งเสริมหรือสร้างโอกาสในการแข่งขันให้กับชุมชนของตนเองได้อย่างมาก ดังนั้นผู้นำต้องพัฒนาทักษะในการใช้ ICT ของตนเองให้สูงขึ้น แต่ทักษะการใช้งาน ICT นั้นจะต้องสอดคล้องกับงานหรือเป้าหมายที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาชุมชนของตนเอง เช่น การใช้ช่องทางการสื่อสารออนไลน์ การสร้างช่องทางการขายสินค้า การสร้างสื่อออนไลน์สำหรับการประชาสัมพันธ์สินค้าและสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีของตน

วิธีการเรียนรู้ที่จะได้มาซึ่งความรู้ที่ต้องการมีหลากหลายวิธี ซึ่งวิธีการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended learning) เป็นอีกหนึ่งวิธีที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในปัจจุบัน เนื่องจากเป็นการผสมผสานการเรียนรู้แบบออนไลน์ (Online learning) กับการเรียนรู้แบบเผชิญหน้า (face-to face) เป็นการบูรณาการความรู้ เทคนิควิธีการและเทคโนโลยี

ที่ทันสมัยเข้าด้วยกัน สามารถนำเข้ามาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการฝึกอบรมได้อย่างเหมาะสม อันจะนำไปสู่การพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะเป็นผู้ใฝ่รู้ ตลอดชีวิต เป็นวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้ในปัจจุบัน ซึ่งองค์ความรู้ ที่หลากหลายจะถูกรวบรวมไว้ในเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ผู้สนใจสามารถเข้าถึงและเรียนรู้ จากสื่อต่าง ๆ ด้วยความสะดวกสบายและคล่องตัว ซึ่งจะช่วยให้ผู้นำชุมชนและสมาชิก ในชุมชนสามารถศึกษาเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาความสามารถของตนเองได้อีกทางหนึ่ง

จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยเล็งเห็นความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ในด้านการใช้ ICT เพื่อที่จะเสริมสร้างสมรรถนะของผู้นำชุมชนท้องถิ่น OTOP นวัตกรรมิ โดยใช้นวัตกรรมิการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อผู้นำชุมชนจะได้เป็นผู้นำพาทักษะเหล่านี้ ไปใช้พัฒนาชุมชนของตนเองให้มีประสิทธิภาพและสร้างประโยชน์ในการแข่งขันต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวทางการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของผู้นำชุมชนท้องถิ่น OTOP นวัตกรรมิ ด้านการใช้ ICT
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น
3. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะของผู้นำชุมชนท้องถิ่น OTOP นวัตกรรมิ ด้านการใช้ ICT ระหว่างก่อนฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรม
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาในการวิจัย การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะของผู้นำชุมชนท้องถิ่น OTOP นวัตกรรมิ ด้านการใช้ ICT โดยใช้รูปแบบ การเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อนำความรู้ไปใช้ในการบริหารจัดการชุมชน กำหนด

การประเมินสมรรถนะหรือความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็น 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะ (Skill) และด้านเจตคติ (Attitude)

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ในการวิจัย พื้นที่ในการวิจัยครั้งนี้คือชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดศรีสะเกษ

3. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้นำชุมชนและสมาชิกของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 85 ชุมชน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้นำชุมชนและสมาชิกของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 22 ชุมชน จาก 22 อำเภอ ชุมชนละ 10 คน รวมทั้งสิ้น 220 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากการคัดเลือกของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกชุมชนที่มีการดำเนินกิจกรรมชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีอย่างต่อเนื่อง และมีผู้นำและสมาชิกของชุมชนที่สามารถใช้งานสมาร์ทโฟนในการสื่อสารได้

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ในขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม สำนวจสมรรถนะที่จำเป็น ความสามารถที่มี และความต้องการฝึกอบรมของผู้นำชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ด้านการใช้ ICT เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนนี้ออกเป็น 3 ขั้นตอนย่อย คือ 1) ขั้นศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) ขั้นสำวจสมรรถนะที่จำเป็น ความสามารถที่มี และความต้องการฝึกอบรมของผู้นำชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ด้านการใช้ ICT และ 3) ขั้นออกแบบและประเมินคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรม ซึ่งแต่ละขั้นตอนย่อยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ขั้นศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมฯ โดยทำการศึกษา

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมโดยใช้แนวคิดแบบผสมผสาน และสมรรถนะที่จำเป็นของผู้นำชุมชนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในปัจจุบัน เพื่อช่วยพัฒนาการดำเนินงานชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ให้มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น

1.2 ขั้นสำรวจสมรรถนะที่จำเป็น ความสามารถที่มี และความต้องการ ฝึกอบรม มีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการทราบ สมรรถนะที่จำเป็นและความสามารถของผู้นำชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในการใช้ ICT และผู้นำชุมชนมีความต้องการฝึกอบรม การใช้ ICT ในหัวข้อใด โดยกำหนดประเด็นการศึกษาสมรรถนะในการใช้ ICT เป็น 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ในขั้นตอนนี้ คือ ผู้นำชุมชนและสมาชิกของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 22 ชุมชน จาก 22 อำเภอ ชุมชนละ 10 คน รวมทั้งสิ้น 220 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากการคัดเลือกของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดศรีสะเกษ (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดศรีสะเกษ, 2563) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสมรรถนะที่จำเป็นและความต้องการฝึกอบรมด้านการใช้ ICT ของผู้นำชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

1.3 ขั้นตอนออกแบบและประเมินคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรม ผู้วิจัยได้นำแนวคิด รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานมาใช้เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อผสมผสานวิธีการเรียนทั้งแบบในชั้นเรียนและการศึกษาแบบออนไลน์เข้าด้วยกัน เพื่อตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้อบรมสามารถศึกษาเพิ่มเติมในหัวข้อที่ตนยังไม่เข้าใจได้ซ้ำหลายรอบจนกว่าจะเข้าใจ ซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการวิเคราะห์ในขั้นสำรวจมาใช้เพื่อออกแบบหลักสูตรฝึกอบรม และเมื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามที่ได้ออกแบบแล้วเสร็จ ผู้วิจัยได้นำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เพื่อประเมินคุณภาพหลักสูตร โดยใช้แบบประเมินคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้นำชุมชน OTOP นวัตวิถี ด้านการใช้ ICT เป็นเครื่องมือ

2. ขั้นตอนการหาประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรม ผู้วิจัยนำหลักสูตรฝึกอบรมที่ได้พัฒนาขึ้นเป็นเครื่องมือเพื่อนำไปใช้ในการฝึกอบรมกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบแผน

การวิจัยแบบ One Group Pretest-Posttest Design นำผลจากการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผล (Efficiency Index: E.I.) เพื่อประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม และนำผลจากการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมมาวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะของผู้นำชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีด้านการใช้ ICT ระหว่างก่อนฝึกและหลังฝึกอบรม โดยใช้การคำนวณค่าที (t-test)

3. ขั้นตอนการประเมินติดตามและศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม ผู้วิจัยจัดเวทีการสะท้อนผลการฝึกอบรมตามหลักสูตร หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการฝึกอบรมเป็นเวลา 1 เดือน เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้สะท้อนผลการฝึกอบรมและศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของผู้นำชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีด้านการใช้ ICT เป็นเครื่องมือ

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของผู้นำชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ด้านการใช้ ICT

จากขั้นการสำรวจสมรรถนะที่จำเป็น และความสามารถในการใช้ ICT ของผู้นำชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เพื่อนำข้อมูลประกอบการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมพบว่าสมรรถนะทั้ง 3 ด้านที่จำเป็นในการใช้ ICT ของผู้นำชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทักษะ มีค่าเฉลี่ยที่ระดับมากที่สุด $\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.61) รองลงมาคือ ด้านเจตคติ มีค่าเฉลี่ยที่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.76) ด้านความรู้ มีค่าเฉลี่ยที่ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.16$, S.D. = 0.76) ตามลำดับ และผลการสำรวจความสามารถในปัจจุบันด้านการใช้ ICT ของผู้นำชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ด้านเจตคติ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ

ปานกลาง ($\bar{X} = 2.70$, S.D. = 0.68) ด้านความรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับน้อย ($\bar{X} = 2.13$, S.D. = 0.68) และด้านทักษะ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับน้อย ($\bar{X} = 1.98$, S.D. = 0.50) เช่นกัน

หลังจากที่กลุ่มตัวอย่างได้ทราบสมรรถนะที่จำเป็นและความสามารถของตนเองแล้ว ผู้วิจัยได้สำรวจความต้องการฝึกอบรมด้าน ICT ได้ผลการสำรวจดังนี้ ผู้นำชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการฝึกอบรมในหัวข้อช่องทางการประชาสัมพันธ์ และการจำหน่ายสินค้าออนไลน์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.79) รองลงมาคือ หัวข้อการใช้โปรแกรมเพื่อการสื่อสารแบบออนไลน์ ($\bar{X} = 2.98$, S.D. = 0.75) และการสร้างสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 2.85$, S.D. = 0.64) อยู่ในระดับปานกลาง ต้องการฝึกอบรมในหัวข้อจริยธรรมและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ ICT ($\bar{X} = 2.26$, S.D. = 0.95) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับ ICT ($\bar{X} = 1.77$, S.D. = 0.77) การใช้โปรแกรมสำนักงานเบื้องต้น ($\bar{X} = 1.70$, S.D. = 0.70) อยู่ในระดับน้อย และต้องการฝึกอบรมในหัวข้อการซ่อมบำรุงคอมพิวเตอร์เบื้องต้น ($\bar{X} = 1.41$, S.D. = 0.49) อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยได้เลือกหัวข้อการฝึกอบรมจากการเรียงลำดับความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกมาใช้ในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร 2) เนื้อหาสาระและประสบการณ์ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ และ 4) การวัดประเมินผล ซึ่งเนื้อหาสาระและประสบการณ์ ได้ออกแบบเป็น 3 หน่วยการเรียนรู้ และการฝึกปฏิบัติ รวม 30 ชั่วโมง คือ

- หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การใช้โปรแกรมเพื่อการสื่อสารแบบออนไลน์ จำนวน 6 ชั่วโมง
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การสร้างสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการประชาสัมพันธ์ จำนวน 12 ชั่วโมง
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ช่องทางการประชาสัมพันธ์และการจำหน่ายสินค้าออนไลน์ จำนวน 6 ชั่วโมง

- การฝึกปฏิบัติและนำเสนอผลงาน จำนวน 6 ชั่วโมง

เมื่อพัฒนาร่างหลักสูตรฝึกอบรมเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาประเมินคุณภาพของหลักสูตร ได้ผลการประเมินคุณภาพ หลักสูตรใน 4 ด้าน ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมฯ

รายการประเมินหลักสูตรฝึกอบรม	$\bar{x}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
1. ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.40	0.44	มาก
2. ด้านเนื้อหาสาระและประสบการณ์	4.70	0.41	มากที่สุด
3. ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้	4.35	0.54	มาก
4. ด้านการวัดประเมินผล	3.93	0.45	มาก
ภาพรวม	4.35	0.46	มาก

จากผลการประเมินคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมฯ ในตารางที่ 1 พบว่า หลักสูตรที่พัฒนามีคุณภาพในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเนื้อหาสาระและประสบการณ์ มีคุณภาพในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดประเมินผล มีคุณภาพในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของผู้นำชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ด้านการใช้ ICT

หลังจากประเมินคุณภาพหลักสูตรและผู้วิจัยได้ปรับปรุงหลักสูตรตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำหลักสูตรที่พัฒนาไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างตามแบบแผนการวิจัยแบบ One Group Pretest-Posttest Design และจัดฝึกอบรมผู้นำชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จำนวน 30 ชั่วโมง ตามหลักสูตรที่ได้พัฒนา โดยใช้การฝึกอบรมแบบ face-to-face และศึกษาเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้

ออนไลน์ที่จัดทำไว้ประกอบการฝึกอบรม ผู้วิจัยได้นำผลการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลเพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตร แสดงผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรม

จำนวนผู้เข้ารับ การฝึกอบรม	คะแนนเต็ม	ผลรวมของคะแนนผู้เข้ารับ การฝึกอบรมทั้งหมด		ดัชนี ประสิทธิผล
		ทดสอบ ก่อนเรียน	ทดสอบ หลังเรียน	
220	20	737	3282	0.6948

จากตารางที่ 2 พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมฯ มีค่า 0.6948 แสดงว่าหลักสูตรที่พัฒนาทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีสมรรถนะด้านการใช้ ICT เพิ่มขึ้นร้อยละ 69.48

3. ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะของผู้นำชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีด้านการใช้ ICT ระหว่างก่อนฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรม

ผู้วิจัยทำการเปรียบเทียบระหว่างคะแนนการทดสอบก่อนฝึกอบรมและคะแนนการทดสอบหลังการฝึกอบรม โดยใช้การคำนวณค่าที (t-test) แสดงผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบสมรรถนะของผู้นำชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ด้านการใช้ ICT ระหว่างคะแนนการทดสอบก่อนฝึกอบรมและคะแนนการทดสอบหลังการฝึกอบรม

การทดสอบ	N	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig.
ก่อนฝึกอบรม	220	3.28	2.10	54.87 *	0.0000
หลังฝึกอบรม	220	14.86	2.12		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะของผู้นำชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีด้านการใช้ ICT โดยการเปรียบเทียบระหว่างคะแนนการทดสอบก่อนฝึกอบรมและคะแนนการทดสอบหลังการฝึกอบรม พบว่า คะแนนการทดสอบหลังการฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนการทดสอบก่อนการฝึกอบรม โดยมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของผู้นำชุมชนท้องถิ่น OTOP นวัตกรรมด้านการใช้ ICT

หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการฝึกอบรมเป็นเวลา 1 เดือน ผู้วิจัยได้จัดเวทีการสะท้อนผลการฝึกอบรมตามหลักสูตร เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้สะท้อนผลการฝึกอบรมและศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมฯ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมฯ

รายการประเมินความพึงพอใจ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรม	4.02	0.81	มาก
2. เนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรม	4.05	0.81	มาก
3. กิจกรรมของหลักสูตรฝึกอบรม	4.09	0.77	มาก
4. สื่อการสอนและเอกสารประกอบหลักสูตร	4.06	0.84	มาก
5. ความรู้ความสามารถของวิทยากร	4.21	0.68	มาก
6. สถานที่จัดอบรม	4.05	0.82	มาก
7. ระยะเวลาในการจัดอบรม	3.95	0.80	มาก
ภาพรวมทั้งหมด	4.06	0.80	มาก

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจในทุกข้ออยู่ในระดับมาก

ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ให้ผู้เข้าอบรมทำการประเมินสมรรถนะด้าน ICT ของตนเอง และการนำเอาความรู้ไปใช้ประโยชน์ แสดงผลการวิเคราะห์ได้ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความเห็น
1. สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	4.28	0.59	มาก
1.1 การฝึกอบรมนี้ทำให้ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสูงขึ้น	4.39	0.49	มาก
1.2 การฝึกอบรมนี้ทำให้ท่านมีทักษะการปฏิบัติด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสูงขึ้น	4.00	0.79	มาก
1.3 การฝึกอบรมนี้ทำให้ท่านมีเจตคติที่ดีต่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสูงขึ้น	4.46	0.50	มาก
2. การนำไปใช้ประโยชน์	3.58	0.44	มาก
2.1 สามารถนำความรู้จากการฝึกอบรมไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานของตนเองได้	4.12	0.38	มาก
2.2 สามารถถ่ายทอดความรู้จากการฝึกอบรมให้กับสมาชิกชุมชนเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานได้	3.46	0.57	ปานกลาง
2.3 สามารถถ่ายทอดความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการปฏิบัติงานได้	3.15	0.36	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์สมรรถนะด้าน ICT ของผู้นำชุมชนท้องถิ่น OTOP นวัตกรรมที่เข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่พัฒนาพบว่า ในภาพรวมผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีสมรรถนะด้าน ICT อยู่ในระดับมาก และมีความสามารถในการนำไปใช้ประโยชน์อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของผู้นำชุมชนท้องถิ่น OTOP นวัตกรรม ด้านการใช้ ICT ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร มีขั้นตอนการพัฒนา คือ ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พัฒนาหลักสูตร ทดลองใช้หลักสูตร และประเมินผลหลักสูตร ส่งผลให้หลักสูตรมีผลการประเมินคุณภาพในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่ค่าเฉลี่ย 4.35 ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้เริ่มขั้นตอนตั้งแต่การศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม และได้ทำการสำรวจสมรรถนะที่จำเป็น ความสามารถที่มี และสำรวจความต้องการในการฝึกอบรมในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อนำไปใช้ในการเพิ่มศักยภาพการดำเนินงานของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำร่างหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนตามวัตถุประสงค์และขอบเขตที่ตั้งไว้ และนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินคุณภาพหลักสูตร หลังจากหลักสูตรผ่านการประเมินคุณภาพแล้ว ผู้วิจัยได้นำหลักสูตรไปใช้ฝึกอบรมผู้นำชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนการดำเนินงานของหลักสูตร และทำการประเมินผลการใช้หลักสูตรเป็นขั้นสุดท้าย สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของเซลเลอร์และอเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander, 1981) และรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ ขวลิขิต ชูกำแพง (2559) ที่มี 4 ขั้นตอนคือ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การพัฒนาหลักสูตร การทดลองใช้หลักสูตร และการประเมินหลักสูตร ซึ่งเป็นไปตามกระบวนการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร สอดคล้องกับ เฉลิม จักรชุม (2559) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของครูด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนรู้ ได้กำหนดรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่เริ่มโดยการศึกษาสมรรถนะที่จำเป็น พัฒนาหลักสูตร นำหลักสูตรไปใช้ และประเมินหลักสูตร ส่งผลให้หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ วิไลพร ไชยสิทธิ์ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดราชบุรี : แบบชุมชนมีส่วนร่วม ได้กำหนดขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรโดยการศึกษา

สมรรถนะที่จำเป็น พัฒนาหลักสูตร นำหลักสูตรไปใช้ และประเมินหลักสูตร ซึ่งมีผลการประเมินคุณภาพหลักสูตรอยู่ในระดับดีมาก ที่ค่าเฉลี่ย 4.78

2. ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมในครั้งนี้ มีดัชนีประสิทธิผลที่ 0.6948 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก จะเห็นได้ว่าความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม และผลของการฝึกอบรมเป็นไปในแนวทางเดียวกัน อาจเป็นผลอันสืบเนื่องจากการเลือกใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานมาพัฒนาหลักสูตร ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ได้ง่าย และหลักสูตรยังมีกิจกรรมเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้พัฒนาสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน เป็นการเรียนรู้แบบผสมผสาน ซึ่งเป็นการเรียนแบบปกติในชั้นเรียน (Face to face) ผสมผสานกับแบบออนไลน์ (Online) มีข้อดี คือ ผู้เรียนสามารถเลือกสถานที่เรียนได้อย่างมีอิสระ เรียนรู้ด้วยตนเองตามระดับและอัตราการเรียนรู้ สามารถทบทวนความรู้เดิมและสืบค้นความรู้ใหม่ได้ตลอดเวลา (สุรศักดิ์ ปาเฮ, 2560) จึงส่งผลให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถเลือกวิธีการเรียนรู้ได้ตามความถนัดของตนเองได้ สอดคล้องกับงานวิจัยที่นำแนวทางการเรียนรู้แบบผสมผสานมาใช้ในการฝึกอบรมของ อรุณรุ่ง โยธสิงห์ (2559) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวทางการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการประเมินที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า หลังการฝึกอบรมครูมีสมรรถนะด้านการประเมินที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านความรู้และเจตคติสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมครูอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมในครั้งนี้ มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจในทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจในความรู้ความสามารถของวิทยากรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ มีความพึงพอใจในกิจกรรมของหลักสูตรฝึกอบรม เนื่องจากหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาเป็นหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ ไม่ได้มีกิจกรรมเพียงพัฒนา

ความรู้ด้านเดียว แต่จะพัฒนาทั้ง 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะ และเจตคติ ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ทำกิจกรรมที่หลากหลาย และได้ลงมือปฏิบัติเพื่อฝึกทักษะ ส่งผลให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีสมรรถนะตามเป้าประสงค์ที่ต้องการ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทิวา เทียนเบ็ญจะ (2561) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการยกระดับผลิตภัณฑ์กลุ่มชุมชนในเขตหนองจอก ผลการวิจัยพบว่า ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเพิ่มสมรรถนะในการยกระดับผลิตภัณฑ์กลุ่มชุมชนในเขตหนองจอก โดยการเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการทดสอบหลังการฝึกอบรม สูงกว่าก่อนการฝึกอบรม และกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมอยู่ในระดับมากที่สุด ขณะเดียวกันผลการติดตามผลยกระดับผลิตภัณฑ์ของกลุ่มชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างนำสมรรถนะที่ได้จากการพัฒนาไปต่อยอดองค์ความรู้ ทักษะ และเจตคติ ในการพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

หลักสูตรฝึกอบรมนี้ สามารถนำไปใช้ได้กับทั้งผู้นำชุมชนและสมาชิกของชุมชน เพื่อเพิ่มสมรรถนะด้าน ICT ผู้ใช้ควรศึกษาบริบทและสภาพพื้นที่ของชุมชนก่อนนำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นนี้ไปใช้ เนื่องจากจะต้องปรับหัวข้อหรือกิจกรรมให้เหมาะสมตามความต้องการในแต่ละชุมชน และผู้ใช้ควรศึกษาส่วนต่าง ๆ ของหลักสูตรให้เข้าใจ ก่อนนำหลักสูตรไปใช้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของผู้นำชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี สามารถพัฒนาได้หลากหลายด้าน ตามกรอบบริบทการดำเนินงานของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะให้ชุมชนมีความสามารถในการแข่งขันที่สูงขึ้น การเสริมสร้างสมรรถนะด้านการใช้ ICT ในแต่ละยุคสมัยมีความแตกต่างกัน

ควรเสริมสร้างสมรรถนะโดยการเลือกใช้เครื่องมือด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยในแต่ละยุคและความสามารถในการ ICT ของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี แต่ละชุมชนมีความแตกต่างกันตามสภาพพื้นที่ จึงควรสำรวจและเสนอแนวทางการพัฒนา ICT สำหรับชุมชน

เอกสารอ้างอิง

ครองขวัญ รอดหวาน. (2561). พฤติกรรมผู้บริโภคยุคใหม่.

<https://www.thaipost.net/main/detail/15886>

เฉลิม จักรชุม. (2559). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของครูด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนรู้. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 11(2), 129-143.

ชวลิต ชูกำแพง. (2559). การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร: แนวคิดและกระบวนการ. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิวา เทียนเบ็ญจะ. (2561). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในกรยกระดับผลิตภัณฑ์กลุ่มชุมชนในเขตหนองจอก [ดุชนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วิไลพร ไชยสิทธิ์, ดาราวรรณ ญาณะนันท์, สถาพร จะนุ, อติศักดิ์ โชนอก, และอาณัติ หน่อทองคำ. (2561). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดราชบุรี : แบบชุมชนมีส่วนร่วม. มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจ ธุรกิจและเศรษฐกิจฐานราก ธนาคารออมสิน. (2561, 23 กุมภาพันธ์). การท่องเที่ยวชุมชน.

http://www.elfhs.ssru.ac.th/kankanith_ku/pluginfile.php/390/mod_resource/content/1/GR_report_travel_internet_detail.pdf

- สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดศรีสะเกษ. (2563, 21 กุมภาพันธ์). *ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี*. <https://sites.google.com/view/otopsisaket>
- สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2563). COVID-19 กับผลกระทบต่อการท่องเที่ยวไทย: สถานการณ์การท่องเที่ยวของประเทศไทยไตรมาส 1/2563. *วารสารรายงานภาวะเศรษฐกิจการท่องเที่ยว Tourism Economic Review*, 1(4).
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2560). *กระบวนการทัศน์เทคโนโลยีการศึกษาในยุคดิจิทัล*. แพร์: แพร์ไทย อุตสาหกรรมการพิมพ์.
- อรุณรุ่ง โยธสิงห์. (2559). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการประเมินที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- Saylor, J.G., Alexander, W.M. & Lewis, A.J. (1981). *Curriculum Planning for better Teaching and Learning*. (4th ed). New York: Holt, Rinehart & Winston.
- The Bangkok Insight Editorial Team. (2563, 23 สิงหาคม). *เจาะลึก 10 เทรนด์พฤติกรรมผู้บริโภคยุคดิจิทัลในอนาคต เกิดขึ้นไวกว่าคาดถึง 5 ปี*. <https://www.thebangkokinsight.com/416756/>

Authors

Assistant Professor Dr. Noppawan Chatmontree
Computer Education Program, Sisaket Rajabhat University.
319 Thai Pantha Rd., Pho Sub-district, Mueang Sisaket District,
Sisaket Province 33000
Tel: 081-6607197 Email: noppawan.c@sskru.ac.th

Assistant Professor Dr. Yanisa Sriboonruang
Accounting Program, Sisaket Rajabhat University.
319 Thai Pantha Rd., Pho Sub-district, Mueang Sisaket District,
Sisaket Province 33000
Tel: 081-5932266 Email: yanisa8448@hotmail.com

Assistant Professor Dr. Patchara Pratwet
Thai Language Program, Sisaket Rajabhat University.
Sisaket Rajabhat University 319 Thai Pantha Rd., Pho Sub-district,
Mueang Sisaket District, Sisaket Province 33000
Tel: 087-1752288 Email: patwet2504@yahoo.co.th